

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi M. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
III AUa 891/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 4 czerwca 2024 r.,

oddala skargę.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

UZASADNIENIE

Pismem z 5 kwietnia 2024 r. M. G. (dalej: „Skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył skargę na przewlekłość postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt III AUa 891/23, wnosząc o:

1) stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt III AUa 891/23 doszło do przewlekłości postępowania;

2) zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie do podjęcia postępowania, a także innych działań zmierzających do możliwie najszybszego zakończenia postępowania;

3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 20.000,00 zł;

4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kosztów postępowania skargowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w 2017 r. w niniejszej sprawie zostało złożone odwołanie od decyzji Dyrektora ZER MSWiA z 24 czerwca 2017 r. ustalającej wysokość emerytury Skarżącego zgodnie z przepisami tzw. ustawy dezubekizacyjnej. Ponieważ organ emerytalny nie uwzględnił odwołania, sprawa trafiła do Sądu Okręgowego w Warszawie. Ostatecznie 2 lutego 2023 r. zapadł wyrok korzystny dla Skarżącego, który zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił Skarżącemu prawo do emerytury mundurowej w wysokości określonej przed 1 października 2017 r.

W związku z apelacją pozwanego Sąd Okręgowy w Warszawie przekazał sprawę do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Data wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie to 28 marca 2023 r. Sprawa otrzymała sygnaturę III AUa 891/23. Odpowiedź na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 9 maja 2023 r.

Do dnia dzisiejszego sprawa Skarżącego nie została rozpoznana merytorycznie. Sąd nie podjął żadnych działań merytorycznych, sprawa pozostaje w zasadzie bez biegu. Ostatnia czynność jest z czerwca 2023 r. – jest to informacja o składzie sędziowskim. Brak rozpoznania sprawy przez tak długi okres naraża Skarżącego na poważne konsekwencje, zwłaszcza na tle finansowym.

W ocenie Skarżącego, w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Postępowanie trwa zdecydowanie dłużej niż jest to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia. Sąd nie wykonuje w praktyce żadnych czynności.

Pismem z 15 maja 2024 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie złożył odpowiedź na skargę, zgłaszając swój udział w sprawie oraz wnosząc o oddalenie skargi.

W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę wskazano, że pod koniec marca 2023 r. akta niniejszej sprawy trafiły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Zarządzeniem z 28 marca 2023 r. sprawa została wpisana do repertorium i skierowana do losowania sędziego referenta. Kolejno sprawie została nadana sygnatura III AUa 891/23 i wylosowano do jej rozpoznania sędziego referenta SSA E. L. Pismem z 26 kwietnia 2023 r. odpis apelacji organu rentownego został doręczony pełnomocnikowi Skarżącego. Następnie 9 maja 2023 r. do Sądu II instancji wpłynęła odpowiedź na apelację. Zarządzeniem z 11 maja 2023 r. akta sprawy skierowano do spraw oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy według kolejności wpływu w referacie. Zarządzeniem z 26 czerwca 2023 r. w związku z podziałem referatu dotychczasowego referenta, wskutek zmian organizacyjnych w Sądzie, odnotowano zmianę sędziego referenta, którym została SSA M. K. Zarządzeniem z 18 kwietnia 2024 r. termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony na dzień 16 maja 2024 r.

W ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w niniejszej sprawie nie można stwierdzić beczynności ani opieszałości. Nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy Skarżącego. Postępowanie w tej sprawie nie jest prowadzone w sposób rozwlekły. Ponadto od 2020 r., od kiedy z powodu pandemii koronawirusa na kilka miesięcy ograniczono możliwość przeprowadzania rozpraw, w sądach powszechnych, również w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, występują obiektywne trudności, niezależne ani od stron, ani od sądów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie

jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikułski*, J. *Szzechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić

w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 28 marca 2023 r. (k. 133 akt sądowych). Sąd dokonał pewnych czynności wstępnych (np. losowania sędziego referenta, doręczenia odpisu apelacji stronie przeciwnej). W dniu 18 kwietnia 2024 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy w sprawie na 16 maja 2024 r. (k. 164 akt sądowych), na której to rozprawie zapadł wyrok prawomocnie kończący postępowanie (k. 177-178 akt sądowych).

Analiza powyższej sekwencji zdarzeń (czynności procesowych) skutkuje stwierdzeniem, że od chwili wpływu akt sprawy wraz z apelacją do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (28 marca 2023 r.) do dnia wydania prawomocnego wyroku przez ten Sąd (16 maj 2024 r.) upłynęło niespełna 14 miesięcy. Procedowanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie w niniejszej sprawie nie naruszyło więc ugruntowanego standardu orzeczniczego, w myśl którego o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy. W rozważanym przypadku upłynęło co prawda niespełna 14 miesięcy, ale sprawa została już rozstrzygnięta. Doszło więc do wyznaczenia terminu rozprawy i wydania wyroku. Całokształt okoliczności sprawy przesądza o oddaleniu skargi.

Oddalając skargę, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym zauważa jednocześnie, że jej wniesienie odniosło pożądany skutek, albowiem „zmobilizowało” ono Sąd Apelacyjny w Warszawie do szybszego procedowania w sprawie i wydania wyroku. W tym kontekście stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie zostało zapewnione Skarżącemu prawo do sądu w aspekcie sprawnego przebiegu postępowania sądowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

[SOP]

[ms]